

Tôn Thất Tùng

Trong những niềm thương nỗi nhớ của kẻ tha hương thì nỗi nhớ quê hương nó thường đeo đẳng bên ta, theo ta như hơi thở, trong từng mỗi bước chân đi, và ngay cả trong giấc ngủ chập chờn..Mặc dầu hiện tại với bao công việc lo toan, bao nhiêu bận rộn về sinh kế khiến ta tưởng đã rơi vào quên lãng. Và có khi hình ảnh một dòng sông xưa, một bóng cây đa cũ, một bến đò vắng vẻ, một thành cổ rêu phong hiện ra trong tâm trí, ta bỗng thấy ngậm ngùi giữa muôn ánh sao sa của khung trời xa lạ. Người Việt Nam ở hải ngoại chúng ta vẫn thường tự nhủ cũng như nhắc nhở nhau, và nhắc nhở con cái, hãy luôn nhớ mình là người Việt Nam, hãy nhớ đừng quên nước mình nghèo, bà con mình đang khô, dân tộc mình đang sống cảnh lầm than.

Và chúng ta tưởng rằng với ý thức đó, chúng ta thực hiện một vài nghĩa cử, tham gia một vài việc từ thiện tốt đẹp, và như vậy, chúng ta được an tâm, coi như đã chu toàn được trách vụ làm người của chúng ta.

Kể ra thì cũng đúng, tuy nhiên, điều mà chúng ta không thể tưởng, là sự an tâm chỉ trong giây lát, không bao giờ ngăn được tình thương nỗi nhớ triền miên ray rứt trong tâm hồn những người đã trót có một tuổi thơ đi trên bờ sông Gia Hội, đã hơn một lần tắm nước sông Hương, đã dạo bước quanh hồ Hoàn

Kiểm, hoặc đã có những lần vờn sóng biển Vũng Tàu, v.v...Cái khung trời xanh biếc của quê hương bé nhỏ đó, ai ngờ nó đeo đẳng lấy ta, theo ta trong suốt cuộc đời phiêu lãng, trong những bon chen lận đận, cũng như những khi mẫn ý toại lòng. Ta không thể tưởng rằng dù ta đi đến tận chân trời góc bể, ta xa quê hương đến qua nửa vòng địa cầu và đến nay phần lớn chúng ta đã quá nửa đời người, những vui buồn của chúng ta dù ở nơi đâu cũng bắt nguồn từ những tháng ngày xa xưa đó, từ khung trời tinh mịch đó, ta đã thuộc về nó mất rồi. Dù ta có là ai đi nữa, là khách tha phương thành công mỹ mãn, là nhà khoa học với những khám phá tân kỳ, là nhà kỹ thuật xây dựng những công trình tuyệt mỹ hay là nhà chính trị từng làm rung chuyển cả năm châu. Dù trong thất bại đắng cay, hay thành công rực rỡ, những buồn vui tình đời, tình người ở khắp nơi ta đặt bước qua, tất cả rồi cũng qua đi, luôn còn lại trong ta, nỗi buồn duy nhất duy chỉ là nỗi nhớ quê hương. Đối với những người có nhiều kỷ niệm ở quê hương thì lòng nhớ thương lại càng thêm nhức nhối. Xứ sở của chúng ta là xứ sở của tình yêu mật ngọt, là xứ sở của thi ca, bàng bạc trên khắp ruộng đồng, tụ lại trên từng khóm tre bụi trúc, dàn trải trên những bến bờ quen thuộc. Do đó, giấc ngủ tha hương của chúng ta nhiều khi bỗng muện phiền xa xót:

*"Chim xa rừng thương cây nhớ cội,
người xa quê khổ lắm người ơi"*

Tôi còn nhớ một người nào đó khi qua Mỹ đã nói rằng: *"Bài học lớn từ khi đến Mỹ là lòng thương nhớ nước mênh mang"*. Chính đó mới là nỗi buồn thật sự của chúng ta, là nỗi khoắc khoải thường trực trong trái tim của những con người mang dòng máu Việt.

Thương thì gọi, nhớ thì tìm, nhưng quê hương của chúng ta giờ đây xa quá! Thôi thì ta nhờ gió đưa hồn ta về thăm chốn cũ, hoặc lắng lòng trầm tưởng về một quê hương đẹp nhất trên mọi quê hương, một khung trời đẹp nhất của mọi khung trời, vì đó là quê hương Việt Nam riêng của chúng ta, duy nhất là chốn nghỉ ngơi an lạc của tình yêu ta giữa chốn trần gian này.